

Wiadomości krajowe.

— Ze Lwowa. —

N. Pan raczył naytaskawiey mianować tutejszego gubernialnego conceptowego praktykanta Władysława Kraińskiego, nadliczbowym gubernialnym Koncypistą.

— Z Wiednia d. 18. Listopada. —

Jego C. K. Apost. Mość przekonał się, że były Angielski Jenerał Major, Robert Wilson, przez związki z burzycielami pokoju i tworcami rewolucyiróżnych krajów, wręście dopomagając tymże otwarcie stał się niegodnym danych mu Austrziackich wojskowych ozdób, które pozyskał dawniey w nagrodę waleczności okazanej po kilkakrotnie na polu stawy, przeto postanowił N. Pan uznać go za utracającego te ordery i wydał rozkaz Kancelaryi orderów, aby imie jego z listy członków orderowych wymazała.

Na mocy rozkazu Jego C. K. Mości uroczyste założenie kamienia węgielnego do gmachu Instytutu weterynaryi, dopełnione zostało w Imieniu N. Pana przez Jego Cesarzowicowską Mość, Arcy-Xiążęcia Następcy Tronu Ferdynanda, w dniu wczorayszym t. i. 17. Listopada.

Wiadomości zagraniczne.

Portugalia i Brazylia.

Gazeta Lizbońska zawiera dwa Królewskie wyroki z d. 21go Października, z których pierwszy upoważnia Ministra Skarbu do pożyczenia 20 milionów kruzadów, drugi zaś wprowadza pewne cło przywozowe, by pomnożyć dochody Państwa. — W Oporto odkryto spisek, którego uczestnicy byli sztyletami uzbroieni. — Mówią, że to była potwarz iaby się zbuntował pułk 18ty.

Hiszpania.

Gwiazda z d. 7go Listopada umieściła następujące wiadomości z Hiszpanii:

Madryt d. 1. Listopada,

Xiążę Angouleme przybył tu o 12 godz.

w południe. Z nim razem przyjechał Xiążę Carignan. Obóch eskortowało tylko 30 dragonów od gwardyi i 30 żandarmów.

Xiążę Infanta do upraszał Króla listownie, ażeby go uwolnił od Prezydentostwa Rady Kastylijskiej, na które teraz mianowany został, dziękując Monarsze że zaufanie, którem go udarować raczył, i zapewniając o swojej wdzięczności i wierności, wyraził między innymi: »Znam N. Państwo ważny urząd i wiem, ile potrzeba, by odpowiedzieć powołaniu Prezesa Rady Królewskiej. »Nie sądzę się bydź zdolnym do wykonania tak wielkich obowiązków, i wiem, że niepotrafiłbym razem zadosyć uczynić powinności, którą wkładana nuncie poruczona mi dostojność dowodcy całej Królewskiej gwardyi; mówię powinności tak wielkiej wagi, którą już wykonywać zacząłem.«— Król uczynił zadosyć prośbie Xiążęcia; dał się równie nakłonić na prośbę Margrabięgo de la Torre Cilfa, który dla słabego zdrowia prosito uwolnienie od poselstwa przy dworze Pruskim.

Podług telegraficznego doniesienia w Monitorze z d. 7. Listopada, wojska Francuzkie i Hiszpańskie wkroczyły d. 31. z. m. do Lerydy i zajęły miasto i zamki. Osada wynosiła 5100 ludzi; rozłożona będzie w Katalonii, Arragonii i Królestwie Walencyi. Milicyie rozbroione, powracają za paszportami do domu.

Sarria przed Barcelloną d. 29. Października.

Z tego miejsca donoszą o wiadomym rokoszu, wybuchłym pomiędzy milicyą Minny. Za ledwo usyć zdołał przed iey wściekłością. Lecz późniejsze wiadomości z Mataro pod d. 1. Listopada opiewają, że w Barcellonie uspokoiło się cokolwiek, i że wkrótce wyędą Francuzi do tego miasta. Marszałek Moncey posłał warunki kapitulacyi do Paryża, które podpisali Kommissarze i główni dowodcy wojsk obuch.

Gwiazda z d. 7. Listopada zawiera:

W głównej kwaterze w Sarryi d. 31. Października.

Królewskie wojsko miało dnia dzisiejsze-

go wchodzić do Barcelony, ale ponieważ w tym mieście zdarzyły się niejakie rozruchy, a nad niektórymi artykułami kapitulacyi umawiano się na nowo, przeto o dni kilka odwlekło się odebranie stolicy Katalonii. Artykuły konwencyi nie są jeszcze wiadome, lecz zdaje się, że warunki podane załóżce będą te same, na które osada Kadyxu tak chętnie przystała.

Mataro d. 2. Listopada.

Kapitulacyja Barcello ny podpisana; Jest rzeczą pewną, że nasze wojsko zajmie d. 4go Listopada zamek Montju i a d. 5go twierdzę i miasto. Mówią z pewnością, że po kapitulacyi tych miejsc nastąpi także kapitulacyja Tarragony i Hostalrychu.

Donoszą z Bayonny pod d. 1. Listopada: »Xięcia Angoulême oczekują tutaj przy końcu tego miesiąca. Dotąd jeszcze mówią, że nasze miasto ma być miejscem wielkiego zgromadzenia wojska, 12,000 załogi ma tu przybyć i rozpoczą roboty, których plan taki wymaga. — Był Gubernator Koranny, Mendez-Vigo, przybył tu onegdaj. Jenerał Major żądał, a żeby go wydano, ponieważ był wspomniany w kapitulacyi tąd twierdzy. Gdyby miał być zaskarżony, nie temu opierać się nie może. Jenerał Castanos przymuszony także do opuszczenia Madrytu, ponieważ przez czas krótki był w Stanach, przybył do Ernani, na granicę Francuzką, gdzie z rodziną swoją dotąd żyć zamysła, dopokąd nie będzie mu wolno powrócić do Madrytu.

Gwiazda donosi iako wiadomość urzędową z Bajonny pod d. 28. Paźdz.: »Jenerał Poręcznik Hrabia Bourmont dowodziec będzie załogami Francuzkami w Kadyxie i na wyspie Leon. Rozdzielono je sposobem następującym: 1wsza brygada pod dowództwem Jenerała Ordonneau (złożona z pułków liniowych 9go, 24go i 36go) stać będzie w Kadyxie; 2ga brygada pod dowództwem Jenerała Omahony (złożona z 20go i 27go pułku liniowego) zostanie się na wyspie Leon; a 3cia brygada Jenerała d'Hauteseuille (złożona z 15go i 14go pułku konnych strzelców) stać będzie w Puerto de Santa Maria i w Chiklanie. Okupacyjne wojsko Francuzkie składać się będzie z 20tu pułków piechoty, z 6ciu lekkich jazdy, z 4 baterji artyleryji i z gwardyi Szwaycarów. Załogi pozostaną w Madrycie, Badajoz, Koronnie, Santonie, San Sebastian i w Pampelunie.

Gwiazda z d. 7. Listopada pisze: Właśnie dowiadujemy się, że trzeci oddział ina-

częć już jest urządzony. Z pułków 3go i 5go lekkiej piechoty, 6go, 9go i 21go wojska liniowego, 2go huzarów i 12go strzelców złożono dywizyją, której główna kwatiera ma być w Tolozie. Dywizyją tę hetmanic będzie Jenerał Hubert; inne pułki składające jeszcze ten oddział wojska, już powracają do Francyi.

Z Madrytu d. 29. Października.

W zaskarżeniu przeciw Jenerałowi Riego, które drugiemu Trybunałowi Alkaldów domu Królew. podane zostało, rzekł Fiskus niedzy innemi: »Wyliczając wszystkie okrucieństwa odznaczające życie Riegi, a które ukoronował zbrodnią zdrady stanu, dni kilka nie wystarczyłoby na to. Główny Prokurator ma włożony na siebie obowiązek śpieszyć się z tym procesem, a tak krótki czas, który mu pozostaie do przeglądania przełożonych papierów nie pozwala mu rozszerzać się w punktach skargi. Zbrodnia Riegi żąda prędkiego i przykładnego ukarania. Z tego względu i ponieważ wyrok bez straty czasu ma być wykonany, widzę się być zmuszonym zaskarżenie na jednę tylko zbrodnią ograniczyć, to jest na zdradę Stanu.« Okazawszy całą historiją rewolucyjnych zamachów Riegi skończył Fiskus następującym wnioskiem: »a żeby zdrayca Riego o zbrodnię obrażonego Majestatu oskarżony i przekonany śmiercią był karany, jego dobra aby były na korzyść skarbu zabrane, głowa jego zatkniętą w Las Cabezas de San Juan, a ciało ćwiertowane, z którego jedną część niechby wystawiono w Sewilli, drugą na wyspie Leon, trzecią w Maladżę, a czwartą tutaj na zwyczajnem miejscu, iako na głównych miejscach, na których zdrayca Riego rozniecał płomień rokoszu.«

Gazeta *Memorial Bordelais* umieściła następujący list pisany z Madrytu pod d. 28. Października: »Donoszą z Sewilli pod d. 22. Października, że Quiroga poymany został, właśnie, gdy chciał odplywać z Kadyxu. — Taż sama gazeta zapewnia, że Sędzio Riegi wydawszy wyrok na tego Jenerała postąpił do Króla z zapytaniem, czyli swój wyrok ma się przełożyć Królowi do potwierdzenia? Król odpowiedział »Nie« i żądał, by Sąd wydany wyrok wykonał niezwłocznie, ponieważ nie chce się mieszać do praw sędu. Mówią, że jeszcze przed przyjazdem Ferdynanda do Madrytu ma być Riego stracony.

Gazeta *Restaurador*, umieściła w dwóch dodatkach usprawiedliwienie Jenerała Józefa Odonella Dowodcy obozu St. Rocha i.

1820, któremu nakazano wtedy ścigać Riega ciągnącego z wyspy Leonu do Kordowy. Twierdzi, że nie było jego winą jeżeli go niedopędził; wkrótce dowiedział się, że Król zaprzysiągł konstytucją poczem zmuszony został powrócić do obozu S. Rocha, którego mu dowództwo odebrano.

Król Francuzki pozwolił Królowi Hiszpańskiemu rozrządzać gwardyją Francuzką będącą pod dowództwem Hrabiego d'Ondenarde, dopóki Król Jmci katolicki swojej własnej gwardyi na nowo nie urządzi.

Król pozwolił Xiążęciu Angouleme rozdawać Wielkie krzyże orderów Karola III. i San Fernando, nie oznaczając liczby tychże.

Kordowa d. 28. Października.

D. Victor Saez zatrudnia się na rozkaz Króla wielką sprawą osad. Nie wątpimy, że te piękne i bogate posiadłości wrócone będą pod berło Króla Hiszpańskiego.

Jenerał Francuzki d'Albignac umarł w Madrycie d. 28. Października.

Dnia tego samego wieczorem przybył tam Posel Rosyjski na dworzec Francuzkim, Hrabia Pozzo di Borgo.

Margrabia Talaru Król. Francuzki Posel przybył dnia 30. z. m. do Madrytu.

Xiążę Hohenlohe i Hrabia Bourke są mocno słabi.

Ballesteros bawi w Puerto de Santa Maria.

Wojsko składające osadę Taryfy, ma być do Moron przeniesione gdzie w innym celu użyte będzie.

Zbieg Ganchais, były Francuzki Pułkownik, iadąc z Korunny zeprowadzony został przez żandarmów do Pan dnia 28go Października. D. 29. t. m. odprowadzono go do Toulouzy, gdzie ma być sądzony.

Król Jmci odebrał klucz Szambelański Hrabiemu Fuentes, który, iak wiadomo, ożenił się z aktorką Sala.

Wielka Brytania i Irlandya.

Kuryer Londyński z d. 3. Listopada donosi, że P. Elliot, członek Angielskiego Poselstwa przy Dworze Hiszpańskim, przybył do Wydziału Spraw Zagranicznych z depezsami od Sir Williama A'Courta. Oznaymiono temi depezsami, że Ferdynand VII. zezwolił na konwencyją zawartą z Angliją w miesiącu Marcu r. b., mocą której przyobiecano kapeom Angielskim wynagrodzić szkody zrządzone przez korsarzów Hiszpańskich.

Podług Gazet Londyńskich dowiadujemy się, że d. 1. Listopada w kantorze PP. Haldimand i Komp. zapłacone będą nie tylko procenta Hiszpańskiej pożyczki z roku 1821 i 1822 (zdziałaney przez PP. Ardonin Hubbard i Komp. i Lafitte w Paryżu), ale i procenta od wydanych ostatnią razą posiadaczom protestowanych wexlów na imię Bernalesa i Komp. Hiszpańskich kuponów, w kantorze PP. Campbell i Komp.

Wiadomości Londyńskie z d. 31. Paźdz. zawierają, co następuje, z giełdy dnia wspomnionego: Tak choiwie kupowano na zagranicznę giełdzie Hiszpańskie Bony, że poszły w górę na 31, wszelako dostać ie można było za 30 1/2. Nowe Hiszpańskie Bony Campbella i Komp. dochodziły do 23 1/4, lecz późnię spadły o 2 pCt., ponieważ nie ieszcze nie było wiadomo o modyfikacyi wyroków Ferdynanda. Bony Kolumbijskie idące wczoray po 52 i 1/2, przedawano dzisiaj po 62 i 1/2 i po 63; 3 pCt. Consols po 82 i 1/2; 3 1/2 pCt. 95 3/8; stare 4 pCt. po 98 3/8, nowe 4 pCt. po 102 1/2. Bankowe akoyie po 221 3/4. Francuzkie zapisy dochodowe po 3/4 od 7/8 pCt. nagrody; stare Pruskie obligacyie po 85 1/2 nowe po 86 1/2; Neapolitańskie po 76 1/2; Dnińskie po 91, detto w Banco 87; Rosyjskie po 82 3/4; Cbilijskie po 70; Portugalskie obligacyie po 1/4 od 3/8 pCt. straty. Kurs na Hamburg 37/7 1/12; na Amsterdam 12/6 1/2; na Paryż 25/85 od 87 1/2; na Wiedeń 10/15; na Frankfurt nad Menem 157.

— Z Londynu d. 1. Listopada. —

P. Canning odebrał we Czwartek uroczyscie prawo obywatelstwa Liwerpoolu, przy czem miał mowę, w której wyłuszczył politykę Rządu, który zawsze iest w gotowości do prowadzenia wojny za sprawę oyczynny lecz dodał: »Boże zachoway nas od powodu do nię!»

Wczoray rano umarł tu Dyrektor Wschodnio-Indyjskię kompanii, P. Grant, w 81. roku życia. Urodził się w północnę Szkocyi i posiadał znaczne dobra w Hrabstwie Invernes.

Przesztoroczne prywatne składki dla oierpiących głód w wschodnich i zachodnich prowincyach Irlandyi ludzi wynosily w Anglii 35,000 funt. szter., Parlament wyznaczyl na tenże cel 300,000, a w Irlandyi zebrano 15,000 funt. szterl.

Dawna kochanka Kapitana Parrego, Miss Brown, przesładowana iest od wszystkich Gazet Angielskich. Mówią, że teraz żaluie swo-

ię niewierności, ponieważ ię były narzeczony spodziewa się osiągnąć wyższy stopień.

Wydawca Gazety »*Sunday Times*« donoszą o umysłowey chorobie Króla, od przysięgłych uznany został za winnego, wszelako odesłano go do łaski Królewskiej. P. Brongham trudnił się jego obroną.

Żegluga po kanale Kaledońskim nabywa codziem większey wartości. We Wrześniu wpłynęło 118 okrętów, z których 66 pływały od morza do morza. Były po największey części naładowane sędziami.

Ze wszystkich okolic Anglii dochodzą smutne wiadomości o okropnych spustoszeniach, które zrzędziły straszliwe burze i wylewy wód srozące się d. 30. i 31. Października.

Francyja.

Gwiazda z dnia 7go Listop. donosi, że z pewnością ma nastąpić rozwiązanie Izby Deputowanych i że po wszystkich Departamentach nowe następują wybory.

Taż Gazeta donosi, że Marszałka Oudinet oczekiwano w Paryżu na d. 4. Listopada i że odebrano pewną wiadomość o poddaniu twierdzy Badajoz.

Jenerał Porucznik Wicehrabia de Caux, mianowany został głównym Dyrektorem Administracyi wojenney, na miejsce P. Percevala, który prosił o uwolnienie.

Jenerał Porucznik Hrabia Bethizy przyjechał z Hiszpanii do Paryża; Xiążę Tallayrand przybył d. 5. t. m.

Podług prywatnych listów z Paryża Xiążę Tallayrand, którego pismo obwinia Savarego, że ón był przyczyną okropney śmierci Xiążęcia Enghien, czynił co tylko mógł, dla odwrócenia druku tego pisma; udawał się nawet do Króla, ale nadaremnie.

Niemcy.

Xiążę Karol Brunszwicko-Luneburski, z powodu obietcy Rządów w swoim Xięstwie wydał w Brunszwiku pod d. 30. Paźdz. r. b. Patent d. 4. h. m. ogłoszony, wzywający poddanych do winnego posłuszeństwa i do złożenia hołdowniczey przysięgi na wierność; urzędy zaś i władze publiczne do pilności i wierności, oświadczając wszystkim swoją monarchiczną łaskę i opiekę.

Prusy.

Gazeta Pruska Rządowa z dnia 15. Listop. umieściła następujący wyrok Królewski:

»Nadając w r. 1813 Sir Robertowi Wilson byłtemu Angielskiemu Jenerałowi Majorowi order czerwonego Orła, uczyniłem to w nagrodę jego nieustraszonego męstwa i wytrwałości, okazanej podczas wielkiy wojny za niepodległość i spokójność Europy. Ale, ponieważ odtąd słowy i uszynkiem okazują się namiętnym wyznawcą i obrońcą bezrządnych i rewolucyynnych zasad, a przeto samo dawniemy dany mu order zbezoześcił, zalecam więcęý główney Kommissyi orderów, ażeby imię jego z listy Moich orderów wymazała.«

»Berlin d. 1. Października. 1823.«

(podp.) »Fryderyk Wilhelm.«

Od dnia 12. Listopada włożył Dwór Berliński na dni ośm łalobę po Amalii Xiężniicy Badeńskiicy, a od d. 15. t. m. po Karolu Xięciu Hessen-Darmstadtzkim, także na dni 8.

— Z Poznania. —

Owdowiała Jenerałowa Węgorzewska zapisała w testamencie tuteyszemu Gymnazyum 20,000 Złtp. na utrzymanie ubogich uczniów.

Królestwo Polskie.

— Z Warszawy d. 13. Listopada. —

Na ostatnich targach Warszawskich płacono za korzec żyta Złtp. 9 i pół do 10 — pszenicy od 12 i pół do 16 — jęczmienia od 7 do 8 — owsa od 6 i gr. 10 do 5 — siana fara jednokonna od 11 do 14 — parykonna od 16 do 17 i pół — słomy fara zwyczajna od 5 do 6.

Turcyja.

Konzul Angielski w Konstantynopolu Lord Strangford, wydał ninieysze obwieszczenie do tuteyszych Angielskich faktoryj:

„Z Angielskiego pałacu dnia 12. Września 1823.«

»Uwadamiam ninieyszem, że właśnie zawarłem umowę z Rzędem Tureckim, mocą której wolno jest na przyszłość ładować z jednego Europeyskiego okrętu na drugi w porcie Konstantynopolitańskim, jeżeli sposobem postanowionym przez W. Portę i przezemnie, Rząd o tém urzędownie uwiadomiony zostanie.« (Podpis.)

(Do tego Numeru Gazety dołączony jest LXIX. Numer Rozmaitości.)